

Õiguskantsler

Imbi Jürgen
Eesti Advokatuur
advokatuur@advokatuur.ee

Teie 30.04.2026 nr

Meie 03.06.2026 nr 7-4/261338/2604749

**Rahapesu Andmebüroo loa vajadus
sanktsioneeritud isikutele riigi õigusabi osutamisel**

Austatud Eesti Advokatuuri esimees Imbi Jürgen

Palute õiguskantsleri seisukohta küsimuses, kas advokaadil on kohustus taotleda Rahapesu Andmebüroo (RAB) luba, kui ta osutab sanktsioneeritud isikule õigusabi väärteo- või kriminaalmenetluses.

Riigi õigusabi korras väärteo- või kriminaalmenetluses kaitseülesande täitmine ei eelda Rahapesu Andmebüroo luba. Riigi õigusabi on isikule õigusteenuse osutamine riigi kulul. Väärteo- või kriminaalmenetluses tähendab see eelkõige riigi tagatud võimalust kasutada kaitseõiguse teostamiseks advokaadi abi. Kuna advokaat täidab sellisel juhul menetluslikku kaitseülesannet ja tasu makstakse riigi vahenditest, ei ole riigi õigusabi korras kaitsjana tegutsemine käsitatav sanktsiooninimekirja kantud isikule rahaliste vahendite või majandusressursside kättesaadavaks tegemisena nõukogu määruse (EL) nr [269/2014](#) artikli 2 lõike 2 tähenduses.

Kui kohtu, prokuratuuri või uurimisasutuse poolt otsustatud riigi õigusabi andmiseks oleks vajalik RAB-i luba, sõltuks kaitseõiguse tegelik kasutamine täitevvõimu asutuse haldusloast. See ei ole kooskõlas [Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) §-s 21, [Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni](#) artiklis 6 ning [Euroopa Liidu põhiõiguste harta](#) artiklites 47 ja 48 tagatud kaitseõiguse ja õiglase menetluse põhimõtetega.

Eesti Advokatuuri tõstatatud küsimus näitab, et sanktsioonireeglite kohaldamine väärteo- ja kriminaalmenetluses õigusabi osutamisel pole kaugeltki selge. Samas võib riigi õigusabi olla vajalik selleks, et menetluse saaks üldse lõpule viia, sealhulgas rahvusvahelise sanktsiooni rikkumise asjades. Seega on riigi õigusabi võimaldamine vältimatult vajalik ka Euroopa Liidu õiguse tagamiseks kehtestatud karistusnormide rakendamiseks. Seetõttu kaalun Euroopa Ombudsmani poole pöördumist, et juhtida tähelepanu vajadusele tagada Euroopa Liidu sanktsioonireeglite kohaldamisel piisav õigusselgus, eelkõige olukorras, kus kaitseõigus on vaja tagada ka väljaspool riigi õigusabi.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Mariann Salomets 693 8410, Mariann.Salomets@oiguskantsler.ee